

ZULFIYAGA O'XSHAGIM KELAR

Ilmiy rahbar

Tuychiyev Alisher Jo'rayevich

Alfraganus University

Iqtisodiyot tarmoqlari va

sohalari fakulteti 2-bosqich talabasi

Yo'ldashova Mashhura Jo'rabek qizi

Annotatsiya:

Zulfiya Isroilova, 1915-yilning 1-martida Toshkent shahrida tug'ilgan, O'zbekiston xalq shoirasi va jurnalist bo'lgan. Uning ijodi va faoliyati hayotimizga katta ta'sir qo'yimoqda. **Zulfiyaning** asarlari va hayoti haqida ko'proq ma'lumot olish uchun quyidagi faktlarni ko'rib chiqamiz:

Kalit so'zlari: shoira, jurnalist, tarjimon, va jamoat arbobi.

Абстрактный:

Зульфия Исраилова родилась 1 марта 1915 года в Ташкенте, народная поэтесса и журналистка Узбекистана. Его творчество и творчество оказывают большое влияние на нашу жизнь. Чтобы узнать больше о творчестве и жизни Зульфийи, учтите следующие факты:

Ключевые слова: поэтесса, журналистка, переводчица, общественный деятель.

Abstract:

Zulfiya Israilova, born on March 1, 1915 in Tashkent, was the national poetess and journalist of Uzbekistan. His creativity and work have a great impact on our lives. To learn more about Zulfiya's works and life, consider the following facts:

Key words: poetess, journalist, translator, and public figure.

Kirish

Zulfiya Isroilova, O‘zbek shoirasi, jurnalist, tarjimon, va jamoat arbobi sifatida tanilgan. U 1915-yilning 1-martida Toshkent shahrida Isroil temirchi oilasida tug‘ilgan va 1996-yilning 1-avgustida vafot etgan. Zulfiya hayoti boyicha quyidagi ma’lumotlar mavjud: **Tahsil va Faoliyat:** Zulfiya 1922-yildan 1931-yilgacha maktabda o‘qigan, so‘ng 1931-1934-yillar orasida qizlar bilim yurtida tahsil oldi. Uning mehnat faoliyatini juda erta boshlagan shoira deyarli bir umr jurnalistika va nashriyot sohasida ishladi. U 1935-1938-yillarda Til va Adabiyot instituti aspiranti, 1938-1948-yillar mobaynida Bolalar nashriyoti muharriri, O‘zbekiston davlat nashriyoti bo‘lim mudiri, 1953-yilgacha “Saodat” jurnalida bo‘lim mudiri, 1953-yildan 1980-yilgacha, salkam o‘ttiz yil davomida, shu jurnalning bosh muharriri lavozimida ishlab keldi.

She’rlari va Asarlari: Zulfiya 17 yoshida yozgan “Xayot varaqlari” (1932) birinchi she’rlar to‘plami bilan Oydin, Muzayyana Alaviya, Xosiyat Tillaxonovalar safiga kirib keldi. Uning she’riy ijodida o‘zbek va rus mumtoz adabiyoti, xalq og‘zaki ijodiyoti va jahon adabiyoti an‘analarining roli benihoya bo‘ldi. Shoirning “Uni Farhod der edilar” (1943), “Hijron kunlarida” (1944) va “Hulkar” (1947) to‘plamlari mashhur. Uning she’rlarida tasvir etilayotgan hayot ko‘lami kengayb, ijodiga xorijiy xalqlar hayoti manzaralari ham kirib keldi. 70-yillardan boshlab uning ijodidagi milliy hayot tasvirida yangi ranglar kamalagi paydo bo‘ldi, haqqoniylik va his-hayajon kuchaydi.

Asosiy qisim

Hayoti va O‘qish yillari: Zulfiya 1922-yildan 1931-yilgacha maktabda o‘qigan, so‘ng 1931-1934-yillar orasida qizlar bilim yurtida tahsil oldi. Uning mehnat

faoliyati juda erta boshlagan, va deyarli bir umr jurnalistika va nashriyot sohasida ishladi.

Shoir va Jurnalist: Zulfiya 1935-1938-yillarda Til va Adabiyot instituti aspiranti, 1938-1948-yillar mobaynida Bolalar nashriyoti muharriri, O'zbekiston davlat nashriyoti bo'lim mudiri, 1953-yilgacha "Saodat" jurnalida bo'lim mudiri, 1953-yildan 1980-yilgacha salkam o'ttiz yil davomida shu jurnalning bosh muharriri lavozimida ishlab keldi.

Shoiriy Ijodi: Zulfiya 1931-yilda "Ishchi" gazetada bosilgan ilk she'ri bilan tanishdi. Shundan so'ng uning "Hayot varaqalari" she'rlar to'plami nashr etildi. Uning "Temiroy" (1934), "She'rlar", "Qizlar qo'shigi" (1939) she'riy kitoblari e'lon qilingan. "Uni Farhod der edilar" (1943), "Hijron kunlarida" (1944) va "Hulkar" (1947) to'plamlari bilan bog'liq she'rlari mashhur.

Xususiy Foja: Zulfiya, H. Olimjonning turmush o'rtog'i bo'ldi. Uning ruhiy silsilalar va qalb iztiroblari bilan to'la she'rlarida jiddiy o'zgarishlar sodir bo'ldi. U shaxsiy fojiasi tasviri orqali 2-jahon urushidan katta talafot va yo'qotishlar bilan chiqqan xalqning dard va alamlarini ifodaladi.

Ijtimoiy Faoliyat: Zulfiya o'zbek ayollari hayotini yaxshi biluvchi shoira va jurnalist sifatida dugonalari haqida she'rlar va publitsistik maqolalar yozdi. U insoniy haq-huquqlarining poymol bo'lmagani uchun kurashdi.

Zulfiya Isroilova, o'zbek adabiyotining eng tanlovi va uning ijodi hayotimizga katta qo'shimcha qo'shdi.

Zulfiya Isroilova – taniqli va iqtidorli o'zbek shoirasi. Yorqin rassom, oddiy inson qalbini o'tkir his qilgan – mehnatkash, Sharq ayolining jamiyatdagi teng huquqi uchun mardonavar kurashgan ayol. Zulfiya she'riyatining nufuzi – bizning dabdabali murakkab davrimizning haqqoniy ifodasi, o'ziga xosligi, zamondoshlarimizning qalbi va harakatlarining yorqin tasviridadir. O'zbek xalqining atoqli va ardoqli vakili, taniqli jamoat arbobi, xalqaro tinchlik uchun kurash jarchisi Zulfiya Isroilova xalqaro "Nilufar", Javoharlal Neru nomidagi

hamda Davlat mukofatlari sohibasidir. Zulfiyaxonim Isroilova 1915-yili Toshkent shahrining qadimiy Degrez mahallasida tavallud topgan. Avval boshlang'ich maktabda, so'ng xotin – qizlar bilim yurtida tahsil olgan. 1935-1938-yillarda O'zbekiston fanlar akademiyasining til va adabiyot instituti aspiranturasida o'qigan. Shundan keyin turli nashriyotlarda ishlagan. 1935-yildan 1980-yilgacha, qariyb o'ttiz tilga yaqin respublikamizda keng tarqalgan "Saodat" nomli xotin – qizlar jurnalida bosh muharrir bo'lgan. Zulfiyaxonim Isroilova Hamid Olimjon bilan turmush qurgan. Biroq ular orzularga to'la hayot kechirayotgan pallada 1944-yili mashina halokati tufayli turmush o'rtog'idan ayrildi. Shoira esa 1996-yilda 81-yoshida vafot etadi. Shoira badiiy ijodga juda erta kirishdi. O'n yetti yoshida "Hayot varaqalari" deb atalmish dastlabki she'riy kitobini chop ettirdi. Uzoq ijodiy umri davomida o'ttizga yaqin she'riy to'plamlar, o'ndan ortiq dostonlar yaratdi. Shoira hammani o'ylatadigan, barcha kishilarga Jaxldor bo'lgan holatlarni she'rga soladi. Shuning uchun ham yozganlari ko'pchilikka manzur bo'ladi. Zulfiyaning ulkan iste'dodi faqat yurtimizdagina emas balki dunyo miqyosida ham e'tirof etilgan. U – xalqaro "Nilufar" mukofoti egasi.

Shoira sherlarining el aro mashhurligi tasodifiy emas. U bolaligidan olamga hayrat ko'zi bilan qarovchi, uning boshqalar ko'rolmaydigan jihatlarini ilg'ovchi qizaloq ekanligi bilan ajralib turardi. Buning ustiga, oilasidagi muhit ham yosh Zulfiyada badiiy ijodga ishtiyoqni alangalatardi. Shoira bolaligini shunday eslaydi: "Otamni... Isroil degrez der edilar. Otam zahmatkash temirchi edi. Otamning hamma vaqt olovga yo'ldosh kasbidan faqat zavq ko'rar edim. Otamday qudratli odam yo'q edi men uchun. Temirlar otam qo'lida chaqmoqlar taratishiga boqib, hayratda qolar edim. Uning qo'llari cho'g'ga aylangan temir parchasini istagan shaklga solib, inson uchun kerakli narsaga aylantirishga qodir edi. Men hali-hanuz otamday bolishni orzu qilaman, ammo na iloj, inson qalbiga kira bilish temirga ishlov berishdan mashaqqatliroq, yurakni chaqmoq kabi alanga oldirish har kimga ham muyassar bo'lavermas ekan..."

Mening onam o'zining ta'bincha, "usti butun – ichi tutun" ayollardan edi. U hamma vaqt kamgap, xayolchan edi, lekin fikrlari, o'ylari mudroq emasligini, unga mutelik, zaiflik yot ekan-ligini bilar edim. Ruhidagi ma'yuslik, ovozidagi hazinlik faqat uning xarakteriga xos bir sifatgina edi, xolos.

Onamning qancha-qancha qo'shiq va afsonalarni, doston va er-taklarni bilisjiiga aqlim bovar qilmasdi. Bu sehrli afsona va ertaklar bizga benihoya huzur bag'ishlar, o'ziga rom qilib olar, har safar yangi jilva kasb etardi. Aminmanki, mo'jizalar yaratishga qodir, jahonni ko'zga keng ochuvchi, insonni go'zallik sari yetaklovchi so'zga shaydolik hissini mening qalbimda ostona hatlab ko'chaga chiqmagan oddiy ayol – onam uyg'otgan..."

Zulfiya she'riyati ana shunday pokiza buloqlardan suv ichgan ijoddir. Ayni shu sababdan uning tinchlik haqidagi, inson ruhiya-tini g'ajib tashlay oladigan hijron to'g'risidagi, tabiatning ajib bir holati borasidagi she'rlari hech kimni befarq qoldirmaydi. Shu bois shoiraning barcha ayollarga, barcha onaiarga, barcha ma'shuqalarga xos, tushunarli, anglanarli bo'lgan she'riyati aslo eskirmaydi. Uning asarlarida halol inson tuyg'ularining porloq yulduzi charaqlab turadi.

Xalq orasida "Oydinda", "Sensiz", "Yurak", "Falak", "Bahor keldi seni so'roqlab", "O'g'irlamang qalamim bir kun", "Bo'm-bo'sh qolibdi bir varaq qog'oz" kabi she'rlari, "O'g'lim, sira bo'lmaydi urush", "Mushoira" kabi she'rlari mashhur. "Uni Farhod der edilar", "Quyoshli qalam", "Xotiram siniqlari" kabi lirik va liroepik dostonlar muallifi. 1935 yilda shoir Hamid Olimjon bilan turmush qurgan va uning bevaqt vofotidan so'ng ko'plab mahzun she'rlar yaratgan. Pushkin, Lermontov, Nekrasov, L. Ukrainka, V. Inber va boshqa ko'plab shoirlarning asarlaridan namunalarni o'zbek tiliga tarjima qilgan. Zulfiya she'riyati tabiatga hamda uning ajralmas qismi va yuqori cho'qqisi bo'lmish odamzotga nisbatan hayajonli sevgi bilan burkangan. Uning she'rlarida tabiat och ranglarda, yorqin bo'yoq va timsollarda gavdalanadi.

Zulfiyaning olijanoblik, jasorat, haqqoniy xalq g'ururi, tabiat va insonga nisbatan samimiy tuyg'ular va hurmat, boy ranglar va kutilmagan yangi timsollar bilan bajarilgan lirikasi, kitobxon qalbini larzaga keltiradi, insoniyatning kelajakka bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi.

Iqtidorli shoira va yozuvchi, inson qalb tug'yonlarini o'tkir bilimdoni bo'lib, turli janrlarda asarlar yaratgan: dostonlar, balladalar, elegiyalar, nasriy she'rlar, hikoyalar, ocherklar, publististik maqolalar va gazeta xabarlar. Uning ko'p she'rlari SSSR xalqlari tinchligi va do'stligi sari kurashga bag'ishlangan edi. Urush yillari u vatanparvarlik she'rlarini yozgan. U tomonidan, shuningdek, o'zbek bastakorlarining operalariga librettolar ham yozilgan, masalan, "Zaynab va Omon" operasiga libretto. Shu bilan birga, turmush o'rtog'i Hamid Olimjon qalamiga mansub "Semurg" dostoni mavzusi asosida, ertak-sahna asarini ham yozgan.

Shoira adabiy-ijtimoiy faoliyati uchun ko'pgina davlat mukofotlari bilan taqdirlangan.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsam Zulfiyaxonim o'zbek she'riyatida o'ziga xos o'ringa ega shoira bo'lishi bilan birga inson sifatida ham shu xalqning barcha olijanob xislatlariga ega ayol bo'lgan. Bugun shu maqolani yozish va Zulfiyaxonimni ijodiga chuqurroq nazar solish orqali yana bir karra amin bo'ldimki, o'zbek adabiyoti XX asrda har qancha ziddiyatli, mashaqqatli va murakkab yo'lni bosib o'tgan bo'lmasin, unda bir qator tom ma'nodagi ijodkorlar etishib chiqqan va ularni ichidagi porloq yuzluzlardan biri bu Zulfiyaxonim bo'lgan. Bugungi istiqlol kunlarida ularning ijodlari yangi qirralari bilan namoyon bo'lmoqda.

Zulfiyaxonimning hayoti va ijodi barcha xotin-qizlar uchun ibrat. Negaki, uning hayotidagi mehnatsevarligi, doimo olg'a intilishi, sevgi bobida sadoqatli yor ekanligi, badiiy ijod borasida tinimsiz izlanuvchanligi hamda hayot qiyinchilik

larida esankiramasligi, erishilgan yutuqlar oldida o‘zini yo‘qotmasligi har qanday qiz yoki ayol qalbida havas uyg‘otadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

<https://mmp.tma.uz/2020/07/tibbiy-profilaktika-fakulteti-2-bosqich-203-guruh-talabasi-jo-raboyeva-shohidaning-o-zbek-shoirasi-zulfiyaxonim-hayoti-va-unitilmas-ijodini-zulfiyani-eslab-mavzusi-ostida-yoritilib-berilgan-maqolasi/>

<https://tafakkur.net/zulfiya.haqida>

<https://mmp.tma.uz/2020/07/tibbiy-profilaktika-fakulteti-2-bosqich-203-guruh-talabasi-jo-raboyeva-shohidaning-o-zbek-shoirasi-zulfiyaxonim-hayoti-va-unitilmas-ijodini-zulfiyani-eslab-mavzusi-ostida-yoritilib-berilgan-maqolasi/>